

BIZALOM

*Havonta kétszer megjelenő szemle,
a világ folyásáról és az ember alkotásairól.*

15. szám.

V. évfolyam.

1934 augusztus 1.

Az erdön át.

(Raáb Mihály verse.)

Igazság hangja

Azt hangoztatja:

„Szeresd magát
Isten fiát!

Szercsed az embert,
Erdőt s a tengert...“

Aki ezt hallja,
Magának vallja.

De aki lát:

Az mindjárt tudja,
Merre visz útja
Az erdön át.

Gyenge-közepes az ezévi gabonatermésünk.

A földművelésügyi minisztérium most tette közzé a július 20-án lezárt hivatalos vetésjelentését. A jelentés megállapítja, hogy a legutóbbi, július 3-án közölt jelentés óta eltelt két hét időjárását túlnyomórészt az időszaknak megfelelő hőmérséklet és az ország legnagyobb részében az átlagot jóval meghaladó gyakori zivataros eső jellemezte. A csapadék mennyisége a legtöbb vidéken több volt az átlagnál, sőt egyes helyeken annak kétszeresét is meghaladta. Az eső legnagyobb része heves záporok formájában hullott le s ezért területi megoszlása rendkívül egyenlőtlen. A legtöbb eső Bódvaszilason (96 mm), a legkevesebb Esztergomban (4 mm) esett.

Hatvanezer métermázsával 16·57 millió métermázsára javult a búzatermés — gyenge a rozstermés.

A búzát már learatták. Hordása, cséplése folyamatban van. A szem többnyire szépen fejlett, minősége általában jó, sokhelyütt igen jó. A szalma

rövid és kevés. A búza várható termésmennyisége némi javulást mutat ugyan — de még mindig csak gyenge közepes. A m. kir. Központi Statisztikai Hivatal által összeállított előzetes adatok szerint a búzával bevetett terület a folyó évben 2,757.525 kat. hold. Ezen a területen a gazdasági felügyelők és gazdasági tudósítók mostani becslése szerint kat. holdanként országos átlagban 6·01 q, összesen 16,571.220 q búzatermés várható. A múlt évben katasztrális holdanként 9·50 q, összesen 26,224.140 q búza termelt. A folyó évi búzatermésünk tehát 9,652.920 q-val kevesebb.

Az egyes országrészek közül leggyengébb a termés átlaga az Alföldön: 5.14 q, a legjobb a Dunántúlon: 7.25 q. Az egyes vármegyék sorában legjobb termés Sopron megyében ígérkezik, ahol holdanként 8·6 q terméssel lehet számolni. Leggyengébb a búzatermés Bihar- és Jász-Nagykun-Szolnok megyében: 3·2 és 3·3 métermázsa holdanként.

A rozs aratását is befejezték s most a hordás és a cséplés munkáját végzik. A szem minősége általában közepes s csak részben jó. A szalma rövid és több helyen gázos. A terméskilátások nem javultak. A Központi Statisztikai Hivatal által összeállított előzetes adatok szerint kat. holdanként országos átlagban 4·34 q, összesen pedig mintegy 4,979.100 q rozstermés várható.

A múlt évben 9,564.692 q rozs termelt. A folyó évi várható rozstermésünk tehát mintegy 4,585.600 q-val kevesebb.

A holdankénti átlag 3·2 és 6·5 mázsa között váltakozik. A leggyengébb termés Bihar megyében, a legjobb Komárom-Esztergom megyében várható.

Közepesenél gyengébb az árpa és a zab termése.

Az árpát kevés kivétellel szintén már learatták, s most hordják és csépelik. A szeme közepes-

sen fejlett, minősége általában kielégítő, több helyen gyenge; színe sem kifogástalan, helyenként az eső rontotta. Szalmája rövid, kevés. Az árpa terméskilátásai kevéssel javultak ugyan, de azért általában a közepesnél gyengébbek. Katasztrális holdanként országos átlagban 5-11 q, összesen mintegy 4,360.000 q árpatermés várható. Ez 4,054.000 q-val kevesebb a tavalyinál. Legjobb az árpatermés Sopron megyében (holdanként 9-5 q), a legrosszabb Bihar megyében (2-5 q).

A zabot most aratják. Zászlója többnyire kicsi, kevés és vékony szemmel. Minősége általában nem kielégítő. Szalmája szintén rövid, kevés, néhol gazos, elvéve rozsdás. A zab — bár terméskilátásai kevéssel javultak —, továbbra is csak a közepesnél gyengébb hozamot ígér, amely becslés szerint holdanként országos átlagban 5-40 q, összesen mintegy 2,152.700 q-ra tehető. (Tavaly 3,576.072 q volt a termés). A leggyengébb zabtermés Biharban (2-1 q holdanként), a legjobb Baranyában (8-7 q) várható.

A kapások jó termést ígérnek.

A tengeri fejlődésére az esők igen jó hatással voltak. Különösen a korai vetésű tengeri erőteljesen növekszik, cimerét kitolta és csöveit elég szép számban hozza. A késői vetésű tengeri valamivel nehezebben fejlődik. Egyes helyeken rovarkárok mutatkoznak. A tengeri ezidőszert jó termést ígér.

A burgonya az esők hatása alatt szintén jól fejlődik. Levélzete dús, üdezőld; a gumók elég számmal vannak és már szép nagyok, s egészségesek. Burgonyabetegségek csak elvéve észlelhetők. A korai fajtájú burgonyát szedik. Burgonyából is jó termés várható.

A cukorrépa erőteljesen fejlődik. Levélzete zárt és buján növekszik, egészséges, üdezőld színű. Gyökérfejlődése jól indult. Rovarkár csak elvéve mutatkozik. Jó termés várható.

A tengeri a Dunántúlon általában jó, helyenként pedig (Veszprém) kitűnő termést ígér. Az Alföldön jó közepesek, az északi vidékeken közepesek a terméskilátások. Burgonyából általában mindenütt jó termés várható. A cukorrépa a Dunántúl egyes vidékein kitűnő, egyebütt pedig többnyire jó termést ígér. A takarmányrépa a kedvező időre szintén erőteljesen fejlődött, levélzete dús, üdezőld színű.

Javult a takarmányfélék helyzete.

A takarmányfélék közül a lóhere második kaszálása nagyobbára már megtörtént; betakarítását több helyen a záporosók akadályozzák. A hozam közepesnek mondható. A lucerna általában jól fejlődött. Harmadik kaszálását megkezdték. A mohar és csalamádé jól fejlődik, kielégítő termést ígér. A rétek sarjúnövése eléggé sűrű és erőteljesen fejlődik. A hozam közepesnek ígérkezik. A legelők is épen kizöldültek s már nyujtanak valamelyes táplálékot a kijáró jószágoknak.

Jó termést adnak a kerti vetemények.

A kerti vetemények jól fejlődtek, általában jó termést adnak. Az uborka az esők hatására erősen fejlődik, a hozama általában közepes. A zöldpaprika termése mennyiségre és minőségre jó. A ko-

rai fajták piacra kerültek. A vöröshagyma gumói kielégítő nagyságúak. A hozam közepesnek mondható. Szedését helyenként megkezdték. A káposzta fejei jól fejlettek és szépen borulnak. A nyári káposzta piacra került. A leveleket helyenként bolha és levéltetű károsítja. A bab jól fejlődik, sok és egészséges hüvely van rajta. A szemek erőteljesek. A zöldborsót közepes eredménnyel általában leszedték, csak elvéve található még kertekben. A magborsót legtöbb helyen elcsépezték, a minősége általában jó közepes. A mák kezd érni, tokjai közepes nagyságúak. Több helyen férges. A lencse kezd érni, a hüvely és a szem fejlődése rendes: aratása, helyenként cséplése folyik. A rost-len általában ritka alacsony maradt, vágását és nyűvészt nagyrészt már befejezték. Az olaj-lent learatták, betakarítása és cséplése folyik. Túlnyomórészt alacsony maradt, a hozam általában gyenge közepes.

Jók a szőlő- és gyümölcsstermés kilátásai.

A szőlők fejlődési állapota országszerte igen jó. A korai csemegeszőlők érése általában megkezdődött, sőt legtöbb helyen már piacra is került. A sárgadinnye általában kicsiny maradt. Kezd érni; a korai fajták a piacon már megjelentek. A görög-dinnye virágzása még tart. Fejlődésben sok helyen visszamaradt, apró. A gyümölcsfák közül a kajszinbarack igen jó minőségű és elég bő termése nagyobbára már elkelt. Alma, körte, szilva és őszi-barack korai fajtái piacra kerültek, a minőségük szintén jó, a mennyiség vidékenként változó. Dió közepes, több helyen gyenge termést ígér.

130.000 mázsa vetőmaggal, 6 és fél milliós közmunkával és adófizetési kedvezéssel segít a kormány az aszálysújtotta gazdákon.

Azok a súlyos károk, amelyeket a tavasz folyamán a szokatlanul korán beköszöntött forróság és hosszantartó, nagy szárazság az ország keleti és északkeleti részeinek mezőgazdasági terményeiben okozott, ezeken a vidékeken nemcsak nagymérvű terménykiesést jelentettek, hanem a mezőgazdasággal foglalkozó munkástömegek széles rétegeinek kereseti lehetőségeit is nagyban csökkentették. Ez a sajnálatos körülmény arra indította a kormányt, hogy e vidékek megsegítése érdekében az alábbi intézkedéseket fogantasson:

1. Az aszálysújtott vidékek ama gazdáinak, akiket az aszály oly mértékben sujtott, hogy még a szükséges őszi vetőmaggal sem rendelkeznek s azt önjerejükkel beszerezni nem képesek, mintegy 130 ezer métermáza minőség búa- és rozs-vetőmagot fog rendelkezésre bocsátani, amelyet a gazdák jövőévi utántermésükből természetben térítenek vissza.

2. E vidékeken a kereset nélkül maradt arató- és egyéb munkásoknak munkaalkalom biztosítása érdekében a kormány mintegy hat és félmillió pengőnek megfelelő közmunkát végeztet.

3. Az adózás terén nyújtandó könnyítések érdekében az aszálysújtott vidékeken működő pénzügyigazgatóságok felhatalmazást kaptak arra, hogy

irassák össze azokat a gazdákat, akiknek jövedelme egészben vagy túlnyomórészen mezőgazdaságból származik és az aszály következtében olyan rendkívüli károkat szenvedtek, hogy azok következtében a fizetési kötelezettségüknek nem tudnak eleget tenni. Az ilyen károsultaknak adótartozásuk megfizetésére, minden külön kérelem nélkül, hivatalból engedélyeznek a pénzügyigazgatóságok a károsultak egyéni körülményeinek megfelelő mértékben, de legkésőbb a jövő aratásig terjedő halasztást.

4. A gazdaadósságok terén nyújtandó könnyítések céljából lehetőséget biztosít a kormány arra, hogy az aszálysújtott vidékeken a bíróság a védettség megszüntetését legkésőbb folyó évi december hó 15-ig függőben tarthassa az olyan gazdaadóssal szemben, aki az aszály által okozott rendkívül súlyos károsodás miatt mulasztotta el a védettség fenntartásához szükséges fizetéseket; az ilyen védett birtokosok tehát a bíróság által megállapított határidő alatt pótlólag teljesíthetik az előirt fizetéseket.

De e nagyhorderejű támogatásokat megelőzőleg, amint nyilvánvalóvá vált, hogy a segítség elkerülhetetlen, a kormány a szükségesnek mutatkozó egyéb, azonnali segítséget nyújtó intézkedéseket már annakidején megtette. Így:

1. A takarmányhiány pótlása érdekében:

a) 200.000 pengő biztosított, amelyből a legjobban sújtott tizenegy vármegye 8—30.000 pengőig terjedő hitelkeretet kapott rövid tenyészidejű takarmányvetőmagvak beszerzésére és kiosztására.

b) Erőtakarmányok behozatala kompenzáció keretében nagyobb mennyiségben tételik lehetővé.

c) A korpa kivitele engedélyhez kötött.

2. A szalmatüzelés meggátlása céljából a „Hangya“-szövetkezet felhatalmaztatott, hogy a cséplőtulajdonosoknak métermázsánként 30 fillér kedvezménnyel szénbeszerzési hitelt nyújthasson.

3. A törvényhatóságok közigazgatási bizottságainak mezőgazdasági albizottságai felhatalmaztatottak, hogy 1935 április 30-ig a községi, úrbéres és közbirtokossági legelőknél az a lomhasználatot és az erdei legeltetést saját hatáskörükben megengedhessék.

4. A pénzügyigazgatóságok utasítást kaptak, hogy az aszály következtében kiszáradt réteken is becsültessék fel a károkat az elemi kár címén igényelhető földadómérséklés szempontjából.

5. Az első termést ért elemi károsodásra vonatkozólag oly rendelkezés adatott ki a pénzügyigazgatóságoknak, hogy ha a szántóföld csak június hóban vagy még később került második vetés alá, akkor az első vetést ért elemi kár címén a gazdák a károsodás mérvéhez képest földadómérséklést kapnak.

6. Pillangós takarmánymagvaknak 36—40 százalékos kedvezménnyel való őszi kiosztása biztosított a mezőgazdasági kamarák útján.

Budapesten nyílik meg a világ első bibliai múzeuma.

Mindenki természetesen találja, hogy biblia-múzeumban értékes, ritkaságszámba menő bibliákat őriznek. Ám a rövidesen megnyíló budapesti biblia-múzeumban mindössze egy bibliát talál a

látogató. Egy százesztendőös litván bibliát, amelynek egy része megégett tűzben. Valamikor egy szabadongondolkodó máglyát állított föl az általa kifogásolt könyvekből s ezt a bibliát is a tűzbe dobta, de egy pap belenyúlt a lángok közé s kimentette a bibliát, még a keze összeégetése árán is. Ezt a könyvet Berlinben őrizték, de a Brit- és Külföldi Bibliatársulat átengedte megőrzésre a magyar bibliai múzeumnak.

Az Izabella-utcai felsőkereskedelmi iskola elsöemeleti szobáiban rendezték be ideiglenesen a bibliai múzeumot, ahol szemléltető, művésziesen felépített képekben, jelenetekben mutatják be a biblia különböző fejezeteit. A zsidók sivatagi sátra éppúgy látható, mint Salamon temploma, Jeruzsálem képe, Genezáret tava, a Gecsemáné-kert Mária sírjával. Történeti adatok alapján miniatűrben felépítették a régi templomokat, mégpedig olyan élethűen, hogy sok szinben ragyog előttünk a bibliai világ számos városa, temploma. Vitéz Csia Lajos lelkész* a múzeum megszervezője és vezetője, aki különböző művészekkel varázsoltta elő ezt az egyedülálló látványosságot. A miniatűr templomokban, városokban különböző fényhatásokkal is dolgoznak, csakhogy minél tökéletesebben visszaadják a régi bibliai helyek hangulatát.

Fizetés nélkül.

Vitéz Csia Lajos ezt mondotta Budapest új múzeumáról:

Valóban ez a világ első bibliai múzeuma, mert ehhez hasonló rendszerű múzeumot nem szerettek még meg sehol. A bibliai múzeum célja nem régi bibliák gyűjtése, mint sokan tévesen hiszik, hanem szemléltető, művésziesen megkonstruált eszközök gyártása és gyűjtése, amelyeknek segítségével a bibliát tudjuk magyarázni. Röviden tehát a bibliai múzeum szemléltető bibliamagyarázat. Bármilyen felekezethez tartozó felhasználhatja a maga épülésére a bibliai múzeum adatait, mint ahogy a bibliai múzeum munkásai között minden felekezeti keresztény akad. A múzeum munkásai önként vállalkoztak az anyag összehozására s valamennyien fizetés nélkül munkálkodnak, Isten ügye iránt való buzgalomból végzik sokszor nehéz munkájukat. Rengeteg fa-, gipsz-, festék- és vasanyag van szükségünk, hogy minél művészebben és szebben eleveníthessük meg a biblia jeleneteit.

Egyelőre az Izabella-utcai felsőkereskedelmi iskola termeit használjuk, de szükségünk van megfelelő helyiségre és minden reményünk megvan arra, hogy kapunk megfelelő helyiséget, hiszen egyedülálló kulturális munka az, amit a bibliai múzeum barátai végeztek.

Előbb a bibliai istentiszteleti helyek miniatűrjeivel találkozunk. Két példány van előttünk a szövetség sátrából, amellyel a zsidók a sivatagban jártak. Salamon és Ezékiel temploma, benne az oltárok, mécslábak, kenyeresasztalok, frigyládák, díszes mosdóberendezések, valamennyi tárgy régi egyiptomi és asszír stílusban...

* (A budapesti Markó-utcai fogházmisztio tagja.)

A hét csoda egyike.

Látjuk Salamon templomának a történetét. Előbb még egyedülálló épület, melyet a következő királyok újabb épületekkel, oszlopcsarnokokkal vettek körül, míg végre az egész, egy nagy, szent „templomkerületként” áll előttünk Ezékiel látomásában...

Ezékiel látomásának nyomán két francia tudós, Perrot és Chipiez készítették el ezt a templomcsoportot.

A múzeumban különböző korszakok képei, jelenetei egymás mellett vannak, hogy össze lehessen hasonlítani a különböző korok emlékeit.

Most készül a Heródes temploma, amelynek köveit Jézus lába érintette. Odább az Omár-mecsetnek nevezett, szép, keresztény-stílusú mohamedán templom, azután a kétszáz méter magas babiloni torony mása. Egy tébai templom, az egyiptomi luxori templom s aztán itt van a kicsinyített mása a híres efézusi Artemis-templomnak, amely tudvalevően a régi világ hét csodájának egyike volt...

Most készült el több jeruzsálemi tájkép is, a vár a Sion kapuval, a régi sírok és a szép Kidron völgy. Valamennyi templomnak és sírnak látható a belseje is, apró villanylámpák megvilágítanak minden zugot.

Egyik meglepő része a múzeumnak az a kép, amely megeleveníti Jézus híres példázatát, Jézus hasonlatát a tágas kapuval, széles úttal, a világ örömeivel és szomorúságával, és mindjárt ott van mellette a szoros kapu, amelyben keskeny az út, s amely előtt nyomorúságot talál a vándor, hogy azután elérkezzék a dicsőséghez. Az út végén a menny trónusán a bárány ül, benn a templomban a Golgota mögött a mennyei Jeruzsálem fénye ragyog fel...

Azok, akik sok ízléssel, szívvel és önzetlenül dolgoztak, hogy a múzeum pompás anyaga összegyűljön, megérdemlik az elismerést. Gácsik István ezüstkoszorús fa- és bőrszobrászmester, aki eddig 11 európai királyi udvarnak szállított művészi munkát, ide ingyen dolgozik. Továbbá Ács Sándor, Libestöckl festőművész, Goda Etelka, akik minden szabad idejüket már több mint egy éve a bibliai múzeum felállításáért áldozták fel. Egy bizonyos, hogy aki egyszer végigsétál a múzeum látóvalói között, máskor is fel fogja keresni az érdekes, tanulságos helyet.

Nyolc magyar és nyolc francia sakkmeister levelezési küzdelemben méri össze erejét.

Érdekes sakkmérkőzés kezdődött ez év márciusában, a Nemzetközi Távizeneti Sakkszövetség (IFSB) keretében: Magyarország válogatott csapata levelezési játékokban méri össze erejét Franciaország csapatával. A küzdelemnek a sakkvilágban jelentősége van, mivel a hivatalos magyar sakkozásnak első érintkezése a francia sakkozással.

A francia sakkélet fejlődése s a nemzetközi sakkozásba való bekapcsolódása alig egy évtizede vette kezdetét. Aljechin dr, a sakkozás világbajnoka néhány évvel ezelőtt Párizsban telepedett meg, felvette a francia állampolgárságot is s a nemzetek sakk-

vetelkedésében, az olimpiai küzdelmekben Franciaország éljátékosa s a francia csapat kapitánya.

A háború előtt a magyar sakkozás kiemelkedő sikert aratott francia földön. Az 1867 évi párizsi nemzetközi versenyen Kolisch Ignác báró 13 mester között első díjat nyert. Huszonhárom év múlva rendezett Párizs újból nemzetközi versenyt, a világkiállítás alkalmával, ezen Maróczy Géza nagymesterünk Lasker világbajnok és Pillsbury mögött a 3—4. díjon osztozott Marshallal. Az 1922 évi első sakkolimpiászt is Párizsban tartották s ezen csupán a helytelen versenyrendszer miatt szorult a magyar csapat a második helyre a csehek mögött.

Amíg tehát Angliával és Németországgal rendszeres sakkbeli kapcsolatban állottunk, addig a franciákkal való kapcsolatunk szórványos s nem rendszeresen kiépített volt. Ezért a most megindult országközi mérkőzésnek kiemelkedő sakkpolitikai jelentősége van.

Érdekes megemlítenünk egy sakk történelmi vonatkozási tény. Kilencven évvel ezelőtt, 1843—1845-ben Magyarország és Franciaország már párviadalt vívott a 64 mezős csatatéren levelezés útján. 1842-ben Alexandre Áron francia sakkmeister európai útján Pestre is eljött s meglepődve kellett a saját bőrén tapasztalnia a magyar játékosok erejét. Szén József pesti levéltáros, Grimm Vince műáros és Löwenthal Jakab kereskedő, később Anglia legjelesebb mestere, akkoriban Pesten éltek s ez a triumvirátus bátran felvehette a versenyt bárkivel. A magyar mesterek játékeréje olyan hatással volt Alexandre-ra, hogy felszólította őket, hogy mérközzenek meg levelezés útján a párizsi „Cercle des Échecs”-kel. Párizs a kihívást elfogadta, a tét magyar részről 500 pengő forint, francia részről 1250 frank volt.

1843 május havában kezdődött a mérkőzés. A pestiek a játszmák vezetésére két bizottságot alakítottak. Az első bizottságban Czéner, Oppenheim és Pollák kiemezték a folytatásokat s megtették javaslatukat, az elküldendő lépések ügyében a triumvirátus döntött.

A franciák bizottságuk élére a már visszavonult Des Chapellast, a „sakkfejedelemet” választották. Amikor ennek egy javaslatát egyik lépésre vonatkozólag a franciák nem fogadták el, a sakkfejedelem sértődötten visszavonult. A párizsiak bizottságában St. Amant, Calvi, Laroche és Devinck vezették a küzdelmet.

Két játszmát váltottak egyidejűleg, egyikben Pest a világos, a másikban a sötét bábokat vezette. Ez utóbbi játszmának történelmi és elméleti értéke van, amennyiben Pest megnyitási újítással élt benne s a megnyitást ma is „magyar megnyitás”-nak hívja a sakkelmélet. Azóta sem tűnt el a gyakorlatból s különösen Breyer Gyula nagymesterünk használta félelmes fegyverül.

Ebben a játszmában Pest már a 18. lépésben szétrombolta az ellenfél királyszárnnyi állását s így a másik játszmában elegendő volt a döntetlen. Párizsnak erőszakoskodni kellett s amint ilyen-

kor történni szokott, hátrányba került. 1845 márciusában, kétévi küzdelem után, Pest mindkét játszmat győzelmesen befejezte.

A most megindult magyar—francia országközi mérkőzés tehát revánsjellegű, de egész más színezetű, mint a 90 év előtti küzdelem volt. Akkor a két vezető sakkör állott szemben egymással, most nyolc-nyolc játékos küzd egymás ellen országának színeiben. Nyolc pár mérkőzik tehát két-két játszmában. A magyar—francia mérkőzésen 16 játszmát váltanak s győztes az a csapat, amely legalább $8\frac{1}{2}$ egységet elér.

A küzdelem előreláthatóan 1936 januárjára ér véget. Tíz lépésre 30—30 napi tiszta gondolkozási időt ír elő a szabály, a levelek útjának ideje is megvan 30 nap, tehát három hónap alatt történik tíz lépés. Mostmár a küzdelem ötödik hónapjában vagyunk. Leghátramaradottabb a Szigeti—Bos dr mérkőzés, amelynek mindkét játszma a megnyitás állapotában, tíz lépésen belül van. Húsz lépésen túl egyedül a Vécsey dr—Delanoy közt folyó játszmák jutottak.

A levelezési mérkőzés lélektana egészen más, mint a tábla melletti küzdelemé. A versenyjátékok izgató körülmények kikapcsolódnak. A sakkóra szaladása, az időzavar nem kényszeríti elhamarkodott lépésre. Minden kombinációt messze kielemezhet, tetszés szerint rakosgathatja a bábokat, míg a tábla mellett tisztán képzelőerejére s emlékeztelére van utalva. Használhatja a gazdag sakkirodalmat, ami különösen a játszma előkészítő stádiumában fontos. A levelezési játszma tehát rendszerint mélyebb, tartalmasabb, mint a tábla melletti küzdelem. De a győzelem kivívása is nehezebb, mert durva hibára nem lehet számítani, a mélyebb, megalapozottabb stratégiai felfogás, tudás dönt. Ezért most a küzdelem ötödik havában, nem lehet a végeredményt illetőleg jóslásba bocsátkozni. A magyarok minden játszmában jól alapoztak, biztos, szilárd állásuk van. Reméljük, hogy tudásuk, kitartásuk érvényesül s a győzelem, ha nem is túl magas arányban, az övék lesz.

Miféle elhelyezkedési lehetőséget nyújt a pályaválasztóknak a repülés.

Gyakran találkozom szülőkkel, akik megdöbbenve újságolják:

— Képzeld, ez a gyerek mindenáron repülni akar lenni. Mit szól hozzá? Ugy-e rettenetes!

A meglepetség és ijedtség olyan nagyfokú, mintha a család reménye az a szándékát jelentené be, hogy oroszán vadásznak vagy sarkutazónak készül. A gyermek pedig csodálkozva veszi tudomásul az elutasítást és eltanácsolást, mert neki a repülés már születésétől fogva éppoly köznapi, természetes dolog, mint a rádió vagy a hangosfilm és nem tudja megérteni, miért ez a nagy hűhó, ha a repülésről van szó. Az érettebb fiatalság pedig a repülésben már egy megszokott közlekedési módot, ipart, foglalkozást, pályát, esetleg új lehetőséget lát az egyébként sivár kilátásokkal kecsegtető versenyben a mindennapi kenyérért.

A szűk országhatár főakadályai légiforgalmunk fejlődésének.

Kétségtelen, hogy az aviatika általában sok és jó elhelyezkedési lehetőséget nyújt a most pályaválasztás előtt álló nemzedéknek. Az aviatikai ipar nagy fejlődés előtt áll, a légiközlekedés napról-napra új területeket hódít meg. Sajnos azonban, hogy mi egyelőre mindezt csak a távolból szemléljük, mert egyrészt a trianoni szerződés katonai repülésünket tiltotta el, másrészt az ország szűk határai légiforgalmunk fejlődésének fő akadályai. A pillanatnyi helyzet tehát nem sok jóval kecsegteti ifjúságunknak azokat a tagjait, akik aviatikai karrierről álmodoznak, de ez nem elszigetelt aviatikai vonatkozású jelenség, mert majdnem minden pályán csak a nyomasztó politikai helyzet és a gazdasági depresszióból történt felszabadulás után lehet remény érvényesülésre. Tehát nem látom indokoltnak, hogy miért épp az aviatika iránt vonzódnak fel minden reményt, mikor e pályán fokozott lehetőségek tárulnak fel, ha a jövőbe vetett reményeink beteljesülnek. Ebben a hitben dolgozva, nem hiszem, hogy csalódná az a szülő, aki megfelelően előkészíti, vagy előkészülni engedi gyermekét a repülő pályára.

Az aviatikában az aktív repülőn, vagyis pilótán kívül még sok más lehetőség van érvényesülésre. Igaz ugyan, hogy a pilótáskodás az, amely legjobban megragadja a sportszerető, mozgékony, kalandos életre vágyó ifjúság fantáziáját. Tény, hogy a pilóta nemcsak a gépnek, hanem saját sorsának is kapitánya és nincs még egy foglalkozás, ahol munkájában annyi önállóságot élvezne és a szabad elhatározásnak olyan tág tere nyílna, mint ennél a mesterségnél.

A forgalmi pilóták fizetése.

A forgalmi pilótákat általában jól fizetik. Nagyobb külföldi vállalatoknál az évi fizetés 20—30 ezer pengőt is elér, a szerint, hogy a pilóta mennyit repül. A fizetés nagyjából ugyanaz az úgynevezett kilométerpénzek teszik ki, vagyis a pilótát a szerint fizetik, ahogyan dolgozik. A „dolgozik” szót a szó legszorosabb értelmében kell venni, mert bármily könnyűnek, vagy csak sportnak is látszik ez a foglalkozás, a pilótáskodás bizony igen nehéz munka, amely talpig embert követel meg, nemcsak jó fizikumot, idegzetet és gyakorlatot kíván, hanem mind nehezebb és nehezebb feladatok megoldására szükséges szellemi munkát is kell végzenie, hogy a technikai fejlődéssel lépést tudjon tartani és tudását a gyakorlatban érvényesíteni tudja.

Sőtétben, ködben, esőben végrehajtandó repülés számtalan műszernak az ismeretével és helyes alkalmazásával oldható csak meg. A repülőgépek méreteinek hatalmas növekedésével a pilóta munkája mindjobban megközelíti a tengeri hajók vezetőinek munkáját, ahol a vezető-pilótának már semmi dolga sincs a kormány kezelésével, hanem navigációs asztalánál rádió és műszer útján irányítja a gépet és telefonon adja utasításait a gép személyzetének. Ennek a munkakörnek a betöltése a gép minden porcikájának és működésének pontos

ismeretét követeli meg, nagy körültekintést és lélekjelenlétet igényel és sokszor nehéz helyzetekben gyors elhatározó-képességet, az útvonal sajátosságainak és a légköri viszonyoknak helyes felismerését és elbírálását kívánja meg. A felelősség óriási, hiszen számtalan emberéletet és egész vagyont képviselő gépet kockáztat minden félrefogással. Értendő tehát, hogy a légiforgalmi vállalatok is csak 100 százalékban biztos kezekre bízhatnak ilyen feladatokat és alaposan megválogatják az embereket, mielőtt alkalmazzák.

Igen csábító körülmény ennél a pályánál, hogy egészen fiatalon lehet elérni olyan magas fizetést, ami más foglalkozásoknál egyáltalában nem, vagy csak hosszú éveken át tartó munkával érhető el.

Sajnos azonban, ez a pálya jelenleg úgyszólván megközelíthetetlen a mi ifjúságunk számára. A legtöbb országban a munkanélküliség csökkentése céljából szigorú rendelkezéseket hoztak idegen állampolgárok alkalmazásának megakadályozására és a légiforgalmi vállalatok is féltve örködnek, hogy csak saját állampolgáraikat juttassák állásba, viszont belföldi légiforgalmunk alig nyújt elhelyezkedési lehetőséget. Remélhető azonban, hogy ez az állapot sem fog örökké fennállani és ha elkésve is, de követnünk kell a nyugati államokat az aviatika terén is. Elképzelhetetlennek tartom, hogy tíz éven belül ne legyen minden magyar városnak repülőtere és rendszeres légijárata a fővárossal és egymás között. Ez pedig az aviatika minden ágában olyan keresletet fog előidézni szakképzett emberek iránt, hogy nem lesz kárbavesztett munka, ha a rendelkezésre álló lehetőségek kihasználásával igyekszünk megbarátogni az aviatikában hasznosítható ismeretekkel.

Forgalmi repülésen kívül még sok más lehetőség fog nyílni megbízható pilóták számára. A külföldön már nagyon bevált mintára bizonyára nálunk is alakulnak légi-taxi vállalatok, amelyek 2—3 személy szállítására alkalmas regülőgépeket tartanak üzemben, alkalmi járatokra, mindig készen, hogy utasaik rendelkezésére álljanak.

A gazdasági helyzet remélhető javulásával biztosan szaporodni fog a magánrepülőgépek száma is. Szükségszerűen kereslet fog beállni légisoffőrök iránt, akik egyszemélyben képesített repülőgép- és motorszerezők is. Hasonló elhelyezkedési lehetőségeket nyújtanak azok a nagyobb vállalatok, amelyek vagy hirdetési célból, vagy gyártmányaik gyorsabb szállítására, vagy alkalmazottaik üzleti útjaira tartanak repülőgépet.

Világ folyása.

Százezrek gyászoló tömege és az egész világ osztatlan részvéte kísérte utolsó útjára az osztrák kancellárt.

A hősi halottat eltemették . . .

A zúgó harangokon, a lobogó fáklyákon, a gyásznépeken és a beszédeken túl — ötszáz ezer fájdalmasan megvonagló szív dobogott és könnyezett Dollfuss koporsója mellett, az az ötszáz ezer

szív, akikért Ausztria nagy fia egy munkás élet minden percét feláldozta, majd négy óra alatt utolsó csepp vérének is elfolyatta.

De a vértanuvá nemesedett, örökké dolgozó, mindig mosolygó kis Dollfuss nemcsak Ausztria halottja. Halottja a katolikus egyháznak, a keresztény világnak, Európának, a rendnek, a szabadságnak, a polgári életnek. És az egyház, amely nem tudta elküldeni utolsó perceihez papját, — utolsó útján azzal a komor és fenséges pompával kísérte, amellyel csak a legnagyobb fiait bocsátja az égi bíró elé.

És ott volt a koporsó mögött a teljes diplomáciai kar, a halott kancellár temetésére visszaérkeztek szabadságukról az összes követek, — Európa tisztelgett utoljára a nagy európai polgár előtt.

S ott voltunk mi is, magyarok, könnyes szemmel, fájó és összetört szívvel. Az egész magyar nemzet gyászát és minden magyar ember virágait vitte magával Kánya Kálmán, a magyar külügyminiszter. A hősi halott, akinek életében nem telt pihenőre, — most örök pihenőre tért.

Már délben tízezzrel gyülekezett az utcákon a gyászoló tömeg.

Ausztria hősi halottját, Dollfuss Engelbert kancellárt, nemcsak Bécs, nemcsak hazája, hanem az egész világ mélységes részvéte és bensőséges gyászisa kísérte utolsó útjára. Az osztrák főváros házai, utcái már reggel teljes gyászpompában várták a szomorú szertartás megkezdését. Nem volt házgyászlobogó és gyászdrapéria nélkül.

A nagy temetésre külföldről nagy számmal érkeztek előkelő személyiségek. Mussolini személyes képviseletében a temetésen Giacomo de Martino szenátor vett részt, aki szombaton reggel érkezett az osztrák fővárosba.

György angol király képviseletében Sir Walford Selby bécsi követ jelent meg a temetésen.

Bécs lakossága már a déli órákban gyülekezni kezdett, hogy tanuja legyen a halott kancellár utolsó útjának. A városházából, ahol a holttestet felravatalozták, délben jöttek ki a halott megtekintésére felvonult utolsó csoportok. Az utcákat fekete zászlók és jelvények valóságos girlandként borítják s az utcai lámpákat gyászfátyollal vonták be.

A városházától a császári palotáig tízezzrel szorongott a tömeg, amikor szombaton délután félhárom órakor kezdetét vette a városháza előtt a nemzeti gyászszerartás: Dollfuss kancellár temetése. A koporsót délután két órakor kihozták a Volkshalleből s a hatalmas térség közepén felállított ravatalra helyezték. A ravatal két oldalán a katolikus diákegyesületek díszbeöltözött tagjai és a császárvadász ezred tisztai küldöttsége sorakozott fel. Egymásután érkeztek a hivatalos Ausztria előkelőségei: Miklós szövetségi elnök, Starhemberg herceg-alkancellár, a kormány tagjai, a diplomáciai testület, a tartományfőnökök, a tartományi kormányok tagjai, a tábornokok és törzstisztek, a társadalmi, politikai és gazdasági élet kiválóságai, majd a különböző szervezetek és egyesületek küldöttségeinek végláthatatlan sora.

A hatalmas térség belső részében katonaság tartotta fenn a szabad teret, míg kívülről csendőrség, rendőrség és nemzetvédelmi alakulatok zárták körül. A ravattal szemben foglaltak helyet az előkelőségek, a másik oldalon pedig lovasság és tűzérség állott.

Dollfuss kancellár özvegyét, akit az utóbbi napok fájdalmai teljesen megtörtek, Starhemberg herceg alkancellár és Stockinger kereskedelmi miniszter támogatták. A szerencsétlen asszony lélektelenül nézett maga elé s kiszáradt szeméből már nem jött könny. Csak a gyászbeszéd alatt tört ki belőle időnkint a keserves zokogás. Ott voltak a kancellár szülei és rokonai is, egyszerű parasztemberek szülőfalujuk egyszerű népviseletében. A téren és a környező utcákban legalább százezer ember szorongott s ötször ennyien álltak az útvonalon, amelyen a gyászmenetnek el kellett haladnia.

Hatalmas idegenjárás, országra szóló siker jegyében zajlott le a **Hirös Hét Kecskeméten**. A Hirös Hét első vasárnapja hatalmas meglepetést hozott Kecskemétnek. A nagy előkészületek és a gazdag program után nagy sikert, nagy idegenjárást vártak, de ez a zajos, élettől nyüzsgő, színpompás vasárnap óriási embertömegeivel, az idegenek valóságos népvándorlásával túltett minden elképzelésen. Vasúton, autobuszokon, autókön és szekereken szakadatlanul özönlöttek a vendégek Kecskemétre, s egymásután érkeztek az első napok kongresszusainak résztvevői is, úgyhogy a város valósággal arra az impozáns képre emlékeztetett, amelyet a budapesti Nemzetközi Vásáron láttunk. Soha ennyi ember Kecskeméten még nem volt, s a Hirös Hét soha ekkora fogyasztásra nem emlékezhetik. Legalább 6000 idegen érkezett vasárnap Kecskemétre, a különböző kiállításokat pedig mintegy 15.000 látogató kereste fel. A legnagyobb forgalom a főtéren, az új kollégium és a városháza előtt, a tarka sátozóban bonyolódott le, ahol reggeltől késő éjszakáig kavargott a színes élet.

Hogy a sikert számokban mérhessék le, egy kis statisztikát csináltak, amely szerint 100 hektoliter bort, 20.000 pohár sört, 25.000 üveg szódavizet adtak el, s rengeteg pörköltet és gulyást, amelyet a bugaci cserényben a közönség szemeláttára főztek. A sátozóban kívül zsúfolásig megteltek az összes vendéglők, a Beretvástól kezdve a legutolsó kiskocsmáig mindenhová jutott vendég. Zajlott az élet a kiállításokon is, amelyekből este alig lehetett kitéssékelni a közönséget. A nagy idegenjárásnak külön érdekessége volt a száz francia vendég. A megnyitás napjának húsz osztrák újságíró jutott, vasárnap pedig négy hatalmas autobuszon száz francia érkezett. A franciák Bugacra mentek ki, visszajövet megnézték a gyümölcskiállítást és elragadtatással szemlélték a gyermekek felvonulását.

Háromézer gyermek.

A legszebb gyümölcs és a legtöbb gyermek városa a Hirös Hét egyik legmegragadóbb eseményként gyermekfelvonulást rendezett. Háromezer

gyermek vett részt ezen a felvonuláson, amely szépségével, kedves és megható mozzanataival felejthetetlen látványosságává lett a kecskeméti ünnepeknek.

Ökrös szekereken, virágos tolókcocikban, az anyák által tolt talicskákon, azután tarka-változatú csoportokban, többnyire magyar ruhában, de más, érdekes jelmezekben is vonult fel a gyermekhad, nem feledkezve meg a Trianonról sem, amely ellen feliratos transzparens tiltakozott. Vagy tizenöt-ezer nézője volt ennek a megelevenedett virágos kertnek, amely egymagában elég lett volna arra, hogy Kecskemétet felkeressük.

A szabadtéri hangverseny.

Hatalmas művészi eseménye volt Kecskemétnek vasárnap este a szabadtéri hangverseny, amelyen Kodály Zoltán három új szerzeményét is bemutatták. A nagynevű zeneszerzőt, aki feleségével együtt érkezett, méltó ünnepélyességgel fogadta Kecskemét városa és a Hirös Hét rendezősege.

Az iparosok parlamentje.

A Hirös Hét keretében zajlott le az iparosok országos kongresszusa, amelyre közel ezer ipartestületi kiküldött gyűlt egybe. A kongresszus vasárnap délelőtt nyílt meg a Katona József-színházban, de ezt megelőzően szombaton az Ipartestületek Országos Szövetsége tartott közgyűlést, amelyen a hirtelen súlyosan megbetegedett Papp József országos elnök helyett Nagy Antal, a Budapesti Kereskedelmi Iparkamara alelnöke elnökölt. A közgyűlés az IPOSZ olyanirányú átszervezését határozta el, hogy annak keretei között a valódi iparosegység, az összes többi szervezetek érdekeinek szem előtt tartásával megvalósítható legyen. Ennek a munkának az elvégzésére egyévi időtartamra Papp József elnökkel az élen ismét a régi vezetőséget választották meg.

Az országos iparoskongresszus vasárnap délelőtt tíz órakor a kormány és a törvényhatóságok képviselőinek, valamint az ipari szervezetek és az országos kamarák kiküldötteinek részvételével nyílt meg. A miniszterelnököt és a kereskedelemügyi minisztert Kruchina Károly báró dr. miniszteri tanácsos képviselte.

Örömmel jelentette be Kruchina báró, hogy amit a maga részéről is olyan melegen sürgetett, a kisipari ügyek intézését teljesen függetlenítték a gyáripartól, a miniszter a külön kisipari osztályt közvetlenül saját felülvizsgálata alá rendelte. A kereskedelemügyi miniszter így most a legközvetlenebb érintkezést tartja fenn a kézművesiparossal és minden alkalmat felhasznál arra, hogy segítsen a kézművesiparosságon.

A kormány képviselője ezután röviden beszámolt a tavalyi keszthelyi iparoskongresszus óta a kézművesiparosok érdekében tett kormányzati intézkedésekről. Ezek az intézkedések három csoportra oszthatók: a pénzügyi terhek csökkentése, munkalkalmak teremtése és a kisipari hitelezés biztosítása.

Egyéb értekezletek.

Vasárnap délután a kecskeméti városháza zsúfolásig megtöltött nagytermében a Duna-Tisza köze kereskedői tartottak nagygyűlést.

A Duna-Tisza közének szőlősgazdái is országos kongresszust tartottak.

Ugyancsak kongresszust tartottak a kéményseprők, továbbá az Állatorvos-Egyesület pestvármegyei fiókja. A kereskedelmi alkalmazottak országos kongresszusán megvitatták az időszerű kérdéseket és a többi között követelték a vasárnapi munkaszünetet és azt, hogy kereskedelmi alkalmazott csak négy középiskolai osztályt végzett fiatal ember lehessen.

Haleső esett Tarpán. 1934 július 23-án Tarpán óriási zivatar volt, a zivatart záporosó követte és az esővel együtt igen sok hal esett. Utakon, mezőkön mindenütt nagy mennyiségben lehetett gyűjteni őket. A halak több példányát a természet-tudományi intézetnek küldötték fel.

Manapság már szinte teljesen feledésbe merültek a hal-, a béka-, a vér- és mannaesők története. Pedig valamikor rengeteget foglalkoztatták a nép fantáziáját. A természeti csodákat kronológikus sorrendben kódexekbe gyűjtötték össze. Az egyik nürnbergi kódex például a következő csodákat jegyezte fel:

1642-ben Regensburg mellett tűzgolyók hulltak az égből. Güstrondban az égen egy kar jelent meg a kezében karddal.

1648. A mennydörgésben hangok hallatszottak: Jaj! Jaj!

1650. Würzburg mellett véreső esett és így tovább.

A följegyzések természetesen nemcsak az esőzssel kapcsolatos jelenségekre terjedtek ki, hanem az összes természeti csodákra.

A löcsei véreső.

Magyarországon is nagyon régi idők óta találunk följegyzéseket, amelyek véresőről adnak hírt. 1881-ben Weber Samu a Századokban cikket közölt „Babonák a Szepességben” címmel, amelyben részletesen leírja az 1616-i löcsei véreső történetét.

„Löcsén délelőtt nyolc és kilenc óra között — írja Weber — véreső szakadt az égből, amit a nép edényekbe szedett. Eleinte fekete vér esett, amelytől az emberi testen nagy hólyagok támadtak. Később, vagy négy óra hosszat világosabb vér hullott alá az égből, amely olyan vízhez volt hasonlatos, amelyben véres húst mostak. A csoda 1666-ban Igló városában megisméltódott. A város melletti halastó egész vize vérré változott és a tó körül álló fák lombjai is megvörösödtek a vértől. A halak megfulladtak és a vér-víz annyira megbűdösödött, hogy a tóból az utolsó cseppig ki kellett ereszteni a vizet“.

Békaeső Tarcalon.

A békaesővel Babocsay Izsák tarcali krónikájában találkozunk:

„1683. Jakab havában a rekkenő nyári szárazság után hirtelen sebes záporosó kerekedett. A nagy záporban töméntelen sokaságú apró fekete-tarka békák hullottak alá a földre a tarcali és tokaji határokon, kiváltképpen a Mézes-Mál alatt. A békák temérdek sokasága miatt még a lassan menedgélő gyalogembereknek is nehezen lehetett a pusztára földre lépni. Ezek valamennyire megnövekedvén, szökdécseléssel a külső szőlők kerítéseinek tágas árkaiban nagy rakásokban gyülekeztek össze, ott megdöglöttek és rohadni kezdtek, melyek bűzhődtségek türheterlen doha miatt alkalmas ideig alig lehetett azon járni, még erős természetű embereknek is“.

A csodák magyarázata.

Amint látjuk, nagyon régi időkig nyúlik vissza ezeknek a természeti csodáknak a feljegyzése. Már Tacitus említést tesz hamu- és véresőről. A nép ezeket a jelenségeket mindig csodás, vészthozó előjelnek tartotta. Csak a véresők jelentőségét konkretizálta: a babonák szerint az háborút jelent, amíg a békahullás mindenféle rossznak az előhírnöke.

A Természet-tudományi Közlöny már többször rámutatott a hal-, béka- és véreső okára. Ennek ellenére a tudományos magyarázat még mindig nem ment át a köztudatba és a nép még mindig csodás elemeket fűz hozzá. A tünemény magyarázata a következő:

Ellentétes légáramlatok helyén forgószelek keletkeznek. Az ilyen forgószelek egy tengely körül igen nagy sebességgel forognak, úgyhogy egyúttal csavarvonalakban fölfelé törnek. A forgószél tölcserformájú közepe valósággal fölszívja, fölemeli az elmozdítható tárgyakat és a magasba ragadja őket. A forgószél-tölcser természetesen nem marad egyhelyben, hanem végigszáguld a földszínen. Hogy milyen ereje van, az ismeretes. Lekapja a házak fedelét, gyökerestől kicsavarja az élő fákat és messzire elviszi őket. A nagy víztükrök fölött tölcserék keletkeznek, éppúgy, mint ahogy az Alföldünkön a felhőkig nyúló portölcserék viharznak fel. A víztölcser a tó vagy tenger vizével együtt magával ragadja a bennelévő apró állatokat, fölsodorja őket nagy magasságba és ott, hol a forgószél ereje elenyészik, a tölcser összeomlik, záporosó alakjában elszórja a fölemelt vizet, a bennük lévő állatokkal együtt.

Felolós szerkesztő és kiadó:

N. GÖLLNER MÁRIA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

FOGHÁZMISSZIÓ HELYISÉGE

Budapest, V., Szalai-utca 10.